De verovering van Zuid-Amerika

Bron: Conquistadores, TV-reeks, CANVAS, deels bekeken

Na de aankomst van Columbus in het Caraïbisch gebied einde 15de eeuw, start de verovering van Midden-Amerika.

In 1509 komt Francisco Pizarro aan het in het Caraïbisch gebied en trekt als eerste door de Panama-landengte om het westen van Zuid-Amerika te verkennen (vanaf 1522). In 1524 heeft hij zijn eerste landenexpeditie met 80 soldaten en 40 paarden (Colombia).

In 1530 heeft hij een landenexpeditie in Peru. Hij sticht er in 1539 de eerste Spaanse nederzetting en trekt verder het binnenland in naar Cajamarco waar hij tegenover een groot Incaleger komt te staan. Door een list kan hij keizer Atahualpa gevangen nemen. Deze wordt later vermoord. Door het gebrek aan militaire leiding, de door de veroveraars meegebrachte pokken[1], de inzet van wapens en paarden, slaagt Pizarrro erin om met beperkte mankracht het veel grotere Incaleger te verslaan. Er waren ook interne conflicten met concurrerende volkeren. De inheemse bevolking probeerde allianties met de Spanjaarden op te zetten, in de hoop hier eigen fortuin uit te halen.

In 1535 bereikt Pizarro de hoofdstad Cuzco. Tonnen goud en zilver worden buit gemaakt en naar Spanje overgebracht. Dit zou er later toe leiden dat Spanje heel wat jaloerse reacties in Europa te verwerken kreeg en o.a. beticht wordt van tal van brutaliteiten die begaan werden tegenover de Inca's. De Europese concurrenten starten ook met de verspreiding van de zogenaamde Zwarte Legende die begint in Italië. De verhalen van brutale Spanjaarden worden zelfs geïllustreerd met tekeningen van een Vlaming. Spanjaarden hebben niet langer het imago van moedige kruisvaarders. Er wordt ook beroep gedaan op kapers om de Spaanse schepen geladen met rijkdommen, aan te vallen. De concurrerende Europese landen aarzelen ook niet om rechtstreeks met de Spaanse kolonisten te onderhandelen om zo ook een deel van de koek te krijgen.

Pizarro wordt zelf vermoord in 1541. Er wordt nadien een nieuwe lokale machtsstructuur in het Incarijk opgebouwd <door wie?>. Door de successen komen er ook andere migranten aan vanaf 1569 vanuit bv. de Filippijnen, Maleisië, China en worden ook zwarte slaven ingezet om te werken. Er ontstaat een Latijns-Amerikaanse creoolse elite met mensen die niet meer in Europa zijn geboren. Naast de vele rijkdommen die nog naar Europa gaan blijft er ook nog veel rijkdom over die ter plaatse blijft.

In de jaren 1570 stoppen de veroveringen –ze hebben op dat moment de Pacific Coast van Zuid-Amerika, Mexico, Californië, Florida en de Caraïben- en bouwen de conquistadores aan een lokale maatschappij waarin zij de machthebbers zijn. De directe invloed van de Spaanse kroon daalt. In 1569 was er nog een onderkoning aangesteld, de Toledo, die met strenge wetten voor de inheemse bevolking, vooral getracht had de uitvoer van god en zilver te verhogen. Het Spaanse moederland en de kolonie groeien meer en meer apart en zullen in de loop van de 17de eeuw van elkaar vervreemden.

In 1588 wort de onoverwinnelijke armada, de Spaanse vloot, verslagen door de Britten (koningin Elisabeth I).

Gedurende de 17de eeuw gaat het bergaf met de impact van de Spaanse kolonisator. Met de Bourbons –de nieuwe Spaanse dynastie vanaf 1702- probeert men terug de centrale Spaanse macht te herstellen. Begin 19de eeuw worden de eerste Zuid-Amerikaanse landen onafhankelijk. Het is

[1] De inheemse bevolking was op 100 jaar tijd na de inval door Columbus al gereduceerd met 90 %.

echter niet de oorspronkelijke inheemse bevolking (nu een minderheid geworden) die de macht terug in handen krijgt. In 1898 houdt Spaans-Amerika op te bestaan met de Spaans-Amerikaanse oorlog waarbij Cuba, Guam, Puerto Rico en de Filippijnen verloren gaan. Inzet waren hier ook de voor Amerika belangrijke suikervoorraden, een gegeerd product.

Marc Van Stappen,2024, www.stap-brug.be